

4. Hills G.A., Holowacz J. In appreciation of the contribution of two Soviet Soil scientists// Forest Chron – 1966. – Vol 42. №1. – P. 90-93.
5. Пенев Г. Петр Степанович Погребняк: К 70-летию// Горскостопанска наука. – 1970. – №5. – С. 75-76. – (Болт.).
6. Pfalz W. Akademimilglied Prof. Dr. Peter Stepanowicz Pogrebniak. – 70 Jahre// Aychiv fur Forstwesen. – 1971. – Bd.20. – H.1. – S. 107-109.
7. Stojko S.M. Tvurci odkaz sovetskogo vedze akademica P.S.Pogrebniaka// Lesnictvi – 1978, №24 (51). – С. 1-5.87-89 (чесь).
8. Погребняк П.С. Основы лесной типологии. – К.: 1944., – 307 ст. Изд. 2-е. Киев: 1955. – 455 с.
9. Погребняк П.С. Общее лесоводство. – М.: 1963. – 398 с.
10. Галич М.О., Полога Л.М., Постригань С.А., Стойко С.М., Шило Н.І. Російсько-український словник термінів лісівництва. – К.: Наук. думка, 1986. – 155 с.

О.Г. Бабіч; доц. В.Є. Свириденко, к.с.-г.н. – НАУ, м. Київ

СТОРИНКИ БІОГРАФІЇ АКАДЕМІКА П.С. ПОГРЕБНЯКА (ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ)

До 100-річчя від дня народження видатного вченого-лісівника, доктора сільськогосподарських наук, академіка АН Української РСР – **Петра Степановича Погребняка** нами підготовлено ряд публікацій, які характеризують його діяльність у галузі лісознавства та лісівництва. Цілком охопити широкомасштабні інтереси і досягнення академіка у невеликих за обсягом публікаціях вдалося тільки схематично. Тому ми вважаємо за доцільне більш детально висвітлити період його роботи на посаді завідувача кафедри загального лісівництва та директора Інституту лісівництва (згодом – Інституту лісу) АН України.

Після звільнення м. Києва від окупантів та відновлення роботи Київського лісгосподарського інституту в 1944 р. П.С. Погребняк очолив кафедру загального лісівництва і керував її роботою до 1949 р. У ці ж роки Петро Степанович реалізує свою ідею про створення наукової установи у системі Академії Наук України, яка б усебічно вивчала природу лісів та господарювання у них. Так, завдяки зусиллям академіка П.С. Погребняка був створений у 1946 р. Інститут лісівництва, який став називатися Інститутом Лісу АН УРСР. Протягом 10 років Петро Степанович був його директором.

За 10 років існування Інституту було виконано багато теоретичних досліджень з питань лісознавства, лісівництва, лісового ґрунтознавства, лісової екології, фізіології рослин, теоретично обґрунтовано ряд практичних питань лісокультурної справи, вирішено ряд тогочасних проблем ведення лісового господарства. П.С. Погребняк у дискусіях стосовно назви і змісту досліджень відстоював точку зору, що створений інститут повинен бути не інститутом лісознавства, а інститутом лісівництва, тобто, він повинен займатися дослідженням питань ведення лісового господарства.

Наукові дослідження колективу цього закладу були узагальнені у широко відомих збірниках наукових праць, яких опубліковано 7 томів, нині більшість опублікованих у збірниках матеріалів вважають класичними, адже виконувалися вони на серйозній методичній основі, багато досліджень проведено на стаціонарних об'єктах у лісі, а також у лабораторних умовах шляхом вегетаційних дослідів.

Серед таких публікацій слід назвати статті П.С. Погребняка "Дослідження ґрунтів і кореневих систем у дібровах", "Результати вегетаційних дослідів з мінерального живлення деревних порід", "Дослідження ґрунтів і кореневих систем у лісах Полісся Української РСР". Три статті Петро Степанович опублікував за результатами досліджень, що були проведені разом з аспірантом М.П. Мельником, який загинув у роки Великої Вітчизняної війни. Це – "Кореневі системи деревних порід у дібровах", "Вплив зріджування лісостанів на коріння й ґрунти у дібровах", "Вплив природних фільтрів з лісової підстилки на вивітрювання природних мінералів". Ці роботи не втратили цінності і у наші дні, адже при поглибленому вивченні природи лісу і нині дослідники користуються методиками вивчення кореневих систем, що вдосконалені Петром Степановичем.

У співавторстві з А.І. Зражевським та В.І. Словиковським П.С. Погребняк публікує статтю "До питання про походження реакції лісової підстилки" з використанням результатів досліджень реакції фільтратів опадання листя 31 деревної породи. Ці дослідження важливі при вивченні впливу лісу на фізико-хімічні властивості чорноземів при поселенні на них лісу. Отримані дані дозволили прийти Петру Степановичу до висновку, що дія лісу на чорноземі не призводить до його деградації та зниження родючості, а, навпаки, підвищує його родючість, пристосовує ґрунт до потреб лісових порід. Саме такий висновок П.С. Погребняк робить у статті, написаній у співавторстві з В.Д. Гоцуляк, "До питання про вплив лісу на родючість чорноземів".

Інститут лісу вивчав можливість освоєння Олешківських пісків, запропонувавши локальний спосіб торфування пісків, що забезпечило задовільне приживлення сіянців сосни. До розробки глибокого безвідвального розпушування пісків це був основний метод, що дозволяв створювати стійкі насадження.

У даній статті ми акцентували увагу читачів тільки на окремих аспектах наукової діяльності академіка П.С. Погребняка. Його багата наукова спадщина потребує ретельного вивчення та використання молодим поколінням вчених-лісівників.

У рік 100-ліття від дня народження Петра Степановича всі ми схилиємо голови перед його внеском у лісову науку і практику, його монументальною статтю серед славної когорти українських вчених-лісівників.

С.І. Кукурудза – Львівський НУ ім. Івана Франка

ЛАНДШАФТОЗНАВЧІ ПРАЦІ АКАДЕМІКА ПЕТРА СТЕПАНОВИЧА ПОГРЕБНЯКА

Відаючи глибоку шану визначному українському вченому-натуралістові академіку Петру Степановичу Погребняку з нагоди сторіччя від дня народження і аналізуючи його творчий доробок, ми водночас здійснюємо ще одну дуже важливу місію – місію самоаналізу або рефлексії тих галузей наукового пізнання природи, проблеми яких розв'язував відомий дослідник. Такий самоаналіз вкрай важливий для будь-якої науки, якщо вона досягла достатньо високого рівня розвитку і продовжує успішно розвиватися.